

Hvordan har Olgerdiget set ud?

Olgerdiget består af tre elementer: en træpalisade, en grøft eller voldgrav og en vold. Det er derfor mest korrekt at bruge betegnelsen *anlæg* om Olgerdiget.

Kun på dele af strækningen har anlægget bestået af alle tre elementer, og når det er tilfældet, følger de det samme mønster. Mod syd har der ligget en voldgrav med en vold, og mod nord har stået en eller flere palisader.

Træpalisaden var bygget af tilhuggede egestammer, og der ses både rundtømmer og firkanttømmer i rækkerne. Nogle steder har arkæologerne fundet to eller tre – ja helt op til seks – rækker af palisader parallelt med hinanden.

Omkring 90.000 egestolper er gået til at bygge og vedligeholde træpalisaden. Volden er antageligt bygget af jord, som er kastet op fra grøften eller voldgraven.

Åbninger i palisaden

Nogle steder har der været behov for, at beboerne i området kunne passere gennem palisaden. I fredstid har de måske handlet med modparten, mens det i urolige tider har været nødvendigt at kunne søge i sikkerhed bag palisaden.

Ét enkelt sted, ved gården Ligård, har arkæologerne fundet flere åbninger i de mange rækker af palisader. Åbningerne var forskudte i forhold til hinanden, så man måtte sno sig, for at komme igennem.

Når der har været en gennemgang i anlægget lige her, hænger det nok sammen med, at Olgerdiget på dette sted ligger tæt på Hærvejen og formentlig har krydset denne hovedfærdselsåre i Jernalderen.

Og mindre end 1 km mod vest, ved gården Johannesminde, lå en større landsby med mange beboere.

Et byggeprojekt i tre faser

Ud fra de arkæologiske fund ved blandt andet Ligaard og Gårdeby Mark kan vi se, at Olgerdiget er anlagt i tre hovedfaser.

Her ved Olmersvej, hvor du står nu, bygges i første omgang et anlæg med en palisade, en voldgrav og en vold. I næste fase flyttes palisaden lidt væk fra voldgraven og volden, så der bliver længere mellem de tre barrierer. I sidste del af Olgerdigets brugstid forstærker man anlægget med en ekstra palisaderække.

Tilpasset landskabet

Der er altså tydelige forskelle på, hvordan Olgerdiget har set ud i de forskellige byggefaser. Men derudover er forskellige dele af det i alt 11,6 km lange anlæg helt tydeligt også tilpasset landskabet i de lokale områder.

I engområder ses der således kun en enkelt palisaderække uden vold- og voldgrav, mens der på højtliggende terræn både er rejst op til tre palisader og anlagt en voldgrav og derfor nok også har været en vold, selvom vi ikke kan se spor efter den nu.

Vedligeholdt gennem hundrede år

Olgerdiget skal altså ses som ét samlet og planlagt byggeprojekt. Anlægget har været i brug i omkring 100 år i løbet af den første del af Jernalderen, fra omkring 31 e.Kr. til 127 e.Kr.

I dette lange tidsrum har beboerne langs Olgerdiget bygget og udbygget anlægget ad flere omgange og på forskellige tidspunkter, alt efter de behov, de lokale magtforhold i tiden skabte.

Det ser ud til, at der har været tale om flere, lokale byggehold, der hver har haft ansvar for at udbygge, forstærke eller reparere og holde deres del af Olgerdiget vedlige.